

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exhortationes|| Ad|| Religiosos

Dirckinck, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1704

Reg. 28.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51834)

Et propter S. Ignatius ducentos aureos ab Hieronymo Arcio in sudario obtusos, ut pro ipso agrotato Sacrificia offerenda curaret, acceptare noluit, ut refert Massius L. 3. vitæ c. 9. Et primogenitus eius in spiritu Filii R. P. Petrus Faber nulla munera sibi acceptare voluit; & vas argenteum magni pretii à Cardinali Electore Moguntino recipere recusavit: centum verò aureos, obtusos, quos absque offensâ rejicere nequibat, mox, nihil sibi reservans, in pauperes distribuit. *Tannerus in vita pag. 39.*

Quare, Charissimi, hanc Regulam, suo tempore usui futuram, profundè cordibus nostris imprimamus; nihil

pro stipendio, nihil elemosynæ, speciem compensationis, habentem, unquam admittamus; sed sicut gratis accepimus, ita unguentum hoc pretium gratis in Christi Fideles effundamus. Hæc ratione, meritum nostrum plurimum augebimus; majore libertate in servitio divino procedemus; offendiculum, remoramque fructus spiritualis removebimus; Proximis pauperibus & perfectionis exemplum præbebimus. Nos veros Christi Domini, S. Pauli, Sancti Ignatii, primorumque Patrum imitatores esse demonstrabimus; ac denique Domum totam suavissimum unguenti odore adimplebimus.

REGULA XXVIII. DE CASTITATE.

EXHORTATIO IN EANDEM,

Exponit, Angelicam nobis Castitatem sectandam esse.

THEMA.

Erunt sicut Angeli Dei. Matth. 22. 30.

VEL:

*Enitendo Angelicam Puritatem imitari & corporis
& mentis nostræ munditiâ. Reg. 28.*

Nimas nostras Christo Domino tanquam Sponso caelesti in Castitate desponsatas esse testatur Apostolus 2. Corinth. 11. *Respondi vos uni viro, Virginem castam*

exhibere Christo. Ego tanquam Parnymphus, per Fidem, Baptismum, & Christianismum vos Christo desponsavi; cupioque vos illi in Fide, Spe, Charitate fideles exhibere, nec ad perditionem, infidelitatemque declinare. Eminentior autem ac perfectior est despo-

desponsatio per Vota religiosa, quibus
Sponsa seipsam & omnia sua Sponso
communicat, tradit, & eidem se amore
conjungit. Quæ maxima sanè est digni-
tas, ac felicitas. Unde tibi, ait S. Bern.
Serm. 2. Domin. 1. post Epiphani.
O humana anima, unde tibi hoc? Unde tam
inestimabilis gloria, ut ejus sponsa mereari
esse, in quem desiderant Angeli prospice-
re? Unde vocatibi, ut ipse sit Sponsus tuus
cum pulchritudinem Sol & Luna mirantur?
ad cuius nutum universa mutantur? utriusque
singularis hæc est gratia; beneficium
proptius eximium: sed quid pro eo red-
demus? Quid retribuimus Domino (pergit
S. Bernardus l.c.) pro omnibus, quæ retribuit
tibi? ut sis Socia mensæ, Socia Regni, &
Socia thalami, ut introducat te Rex in cubi-
culum suum? Vide quibus brachiis vicaria
charitatis redamantibus & amplectendus sit,
quanti te estimavit; imò qui tanti te fecit.
Quid igitur ò Sponsa facies? Audi porrò
Ductorem Mellissimum: Desere carnales
effusius, seculares mores dedisce, consuetu-
dines noxias obliviscere: quid enim putas?
Nōne stat Angelus Domini, qui fecit te
mediam, si forte (quod avertat ipse) alterum
admiseris amatorem. Q. d. Ante omnia
sis casta, sis pudica, qualis est & Sponsus;
ut de te jure queat affirmare, quod dixit
Cant. 1. Ecce tu pulchra es Amica mea,
ecce tu pulchra es. Et Cant. 4. Quam pulchra
es amica mea, quam pulchra; scilicet
castitate internâ & externâ, seu corporis
& animæ puritate. De qua in præsentī
exhortatione tractabimus; & quomodo
ad geminam hæc angelicam puritatem
aspiciendum nobis sit, exponemus.

1. Ecce tu pulchra es Amica mea.
Prima pulchritudo, quam Sponsus

calestis à Sponsa spiritali desiderat, est
Castitas corporis, ut corpus in suâ ser-
vetur munditiâ, eaque puritate, ut nullis
vel tactibus, vel actibus, vel aspectibus,
vel quovis alio modo ad Luxuriam pro-
vocetur: Castitas enim corporis consistit
in totali abdicatione omnis voluptatis
Veneræ realis. Castitas, ut D. Thomas
docet, nomen trahit à castigando; quia
ratio per eam concupiscentiâ carnalem
castigat, & tanquam puerum ab omni-
bus delectationibus carnalibus refrenat.
S. Augustinus L. de definit. ait: Castitas
est virtus sub jugo rationis impetum
libidinis refrenans, ex ore Apostoli
dicentis: Castigo corpus meum & in servi-
tutem redigo. 1. Corinth. 9. Sanctus verò
Ambrosius Lib. 1. de Virgin. inquit:
Quid est Castitas, nisi expertus contagionis
integritas? Id est, Castitas ea virtus est,
quâ ab impuris carnis voluptatibus
abstinemus. Quam abstinentiam ad e-
perfectam à Nobis desideravit S. Ignatius,
ut Angelicos Spiritus moribus
exprimere videamur, non secus atque
si carne, velut ipsi, careremus.

Enitendo (ait) Angelicam Puritatem
imitari, ut simus, sicut Angeli DEI,
eximiâ castitate & munditiâ decorati.
Unde Sancti Patres passim docent,
homines hæc virtute Angelis assimilari.
Præclare Sanctus Basilus de Virgin.
Qui virginitatem servant, Angeli sunt,
qui viventes in carne corruptibili, mortaliū
vitam illustrando tumentur; sunt autem
Angeli, non ex infimo quovis ordine,
sed certè illustrissimi atque nobilissimi.
Basilio ad stipulatur S. Petrus Chrysol-
ogus Serm. 145. Semper est Angelis cognata
virginitas; in carne præter carnem vivere,
non

M. m. 3

non

non terrena vita est, sed caelestis. Et si vultis scire, Angelicam gloriam acquirere majus est, quam habere. Esse Angelum, felicitatis est; Virginem esse, virtutis. Cum utroque facit Mellissius Bernardus Epist. 42. Quid Castitate decorius, quae Angelum de homine facit? Differunt quidem inter se, homo pudicus & Angelus; sed felicitate, non virtute: Sed est illius Castitas felicitior; hujus tamen fortior esse cognoscitur. Ex quibus perspicimus, quod homines casti Angelos referant, licet illi sine, nos cum lucâ & certamine.

Nobis igitur in dies contra ignita tela nequissimi, fortiter dimicando, ad Angelicam Puritatem enitendum est. Nonnulli quidem sanctimoniam inclyti, singulari Dei gratia, ad eum Castitatis apicem conscenderunt; ut ab omni prorsus motu indecenti liberi, atque ab omni fomite ac incentivo immunes, Angelis omnino similes esse viderentur. Talis fuit Beatissima Virgo MARIA, modo sublimiore à Deo praevenita, & sanctitate donata. Talis fuit S. Equitius Abbas, de quo S. Gregorius Magnus in Dialogis. Talis fuit S. Thomas Aquinas, cujus lumbos Angeli praecinxere cingulo aureo, omnesque simul motus praevenire. Talis fuit S. Patens noster IGNATIUS, cui noctu proceres ardentes fundenti Virgo Beatissima cum infantulo suo se videndam dedit, omnesque simul minus castas imagines in perpetuum erasit; ut in omnem retrò vitam, velut corpore emortuo, nè sensum quidem voluptatis aut motum reprobum vel minimum experiretur. Tannerus in vita pag. 3. Atque hanc gratiam planè eximiam

Virgo Sanctissima ei contulisse videtur, ut non ipse duntaxat, tanquam noster Familiae Author, insigni Castitatis dono effulgeret, verum etiam ut suis in Christo Filiis Castitatem Angelicam quam vehementissimè inculcasset, ad locuturum Mundo, tunc temporis, vitio contrariis sepulto, & ad spiritum immundum longè latèque dominantem forti peccatore oppugnandum ac detrimendum. Talis quoque fuit Beatus noster Aloysius Gonzaga: qui emisso in puericia Castitatis Voto, eoque exactissimè servato, id obtinuit, (ut à Cardinali Roberto Bellarmine, Hieronymo Plato, aliisque conscientiae ejus Arbitris proditum est) ut juvenile corpus ejus nè vel minimo quidem libidinis motu in omni vita concitum, nec mens ejus ullà cogitatione oblectata, sedatave fuerit: quod sanctorum Dei donum est, Sanctis plurimum denegatum; quo ad Castitatis Angelicæ fastidium tales absque pugna facillè evadunt.

Verùm ejusmodi gratia paucis conceditur, ac proinde Nos, qui insigni hoc dono caremus; animum tamen haudquaquam respondeamus: Sed illud saltem unice curemus, ut voluntarii quidquam navi, aut delicti, virtutis hujus splendori repugnata, nunquam admittamus: sed magna fortitudine & constantia contra hunc blandum, exemplo Virorum sanctitate praecellentium, decertemus. Docet Gentium, licet in tertium caelum raptus, licet ter Dominum studiosè, enitènter deprecatus, id tamen obtinere nequirit, ut stimuli ejusmodi abolerentur: Sed

audiat.

audire: *Sufficit tibi gratia mea.* S. Hieronymus haud aliter, quam validis correpti lapidis ictibus impuras tentationes ex annoso ceteroquin pectore excussit. Nec Sancti Ordinum Fundatores Benedictus & Franciscus ante ea inimici tela vicere, quam ille nudatum corpus in spiniis & vepribus, hic semel in nivibus, semel in pruinis volutasset. Sanctus Bernardus quoque etiamnum Adolescentens, hostis blandi lenocinia non ante superavit, quam se nudum mento tenuis, brumali frigore saviente, aqua gelida immergeret, atque ita impuras flammam exstingueret.

Horum Sanctorum vestigiis, Charissimi, insilire studeamus, modosque sciamus, hostiles insultus retundendi, inique generose uramur: Quod si quandoque Caro stimulos & calcaria admoveat; invitis, aut etiam reluctantibus, animo non cadamus; sed novitissimis, nihil per hanc de Castitatis merito amitti: *Non nocet Sensus, si non adsit consensus:* Majusque divinae dexteræ prodigium est, nos in igne à combustione illatos conservare, quam fomitem omnino extinguere; magisque admittendum est, nos inter tela circumvolitantia non percelli, quam extra telorum jaculum collocari.

II. *Ecce tu pulchra es.* Altera pulchritudo, quam Sponsus caelestis in Sponsa sua amat ac deprecatur; est Castitas Mentis; ut hic dicere queat: *Ecce tu pulchra es.* Cant. 1. Hæc autem Castitas consistit in corde, sive in Anima, seu potius in voluntate, in qua firmissima resolutio, immobile propositum, aut etiam votum persistat, cum inconcussa

voluntate, omnes omnino cogitationes impuras ac delectationes turpes contemnendi, statimque expellendi. Quemadmodum enim cor principium, fons & radix est, à qua naturaliter vita, motus & sensus in corpus omne dimanat; ita quoque principium & radix vera Castitatis, est Cordis, seu Animæ puritas, quæ castas producit cogitationes; & omnem impuram cogitationem procul arceat & eliminat: multoque magis omnem sermonem, aut actionem inhonestam quam longissime proferbit. Unde & Salvator hunc castitatis fontem indigitans ait: *Beati mundo corde* (à quo nimirum omnis immunditia exulat) *quoniam ipsi Deum videbunt.* Matth. 5. quare nisi hæc Virtus Castitatis in anima resideat; sine eâ exterior castitas nec castitatis, nec virtutis nomen promeretur. Eâ de causâ Dominus Phariseos ac Scribas objurgabat: *Vae vobis Scribae & Pharisei hypocritæ, quia mundatis, quod de foris est calcis & paropsidis; intus autem estis pleni rapinæ & immunditiæ.* Assimilavitque eos sepulcris dealbatis, quæ foris sunt speciosa, intus autem plena sunt ossibus mortuorum & spurcitiâ. Non sufficit igitur castitas corporis, nisi & tanquam dominam & quasi animam simul possideat mentis puritatem: quia *Omnis gloriæ Filia Regis* (ac Sponsæ Christi) *ab intus.* Psalm. 44. Ex adverso, de corde immundo (ut ipse Dominus testatus est) exeunt immundæ cogitationes, desideria, fornicationes & adulteria: *Nam & qui viderit mulierem ad concupiscendum eam, jam moechatus est in corde suo.* Matth. 5. Eadem de causa

causa Virgines fatuae à Sponso nuptiis coelestibus exclusae sunt, quia corpore Virgines fuerunt, non corde; deerat enim illis boni propositi oleum.

Ex omnibus haec tenus adductis, abunde, ut reor, liquet, castitatis vim & decus, radicem & fontem in corde, sive anima residere; cumque ea res delicatissima sit; haud dubie, exquisita cura ac sollicitudine custodienda est, facile enim, aut laeditur, aut amittitur, & tersi instar speculi, halitu solo obfuscat. Hinc est, quod Sanctus Basiliius dixisse feratur, apud Cassianum, L. 6. Instit. c. 19. *Mulierem ignoro, & virgo non sum*: Quibus verbis indicare voluit, non quidem virginitatem se amisisse; sed rem, perquam delicatam esse virginitatem, cui minima etiam voluntaria mentis delectatio, splendorem & perfectionem adimat. Verum castitas quidem interna, sola cogitatione deliberata, amissa, recuperari potest poenitentia, castitas autem corporis, per fornicationem, aut voluntariam mollitiem, aliasve turpitudines perperita, nunquam potest recuperari. Dixi voluntariam; nam de involuntariis secus se res habet: ut testata est Sancta Lucia Virgo & Martyr Paschasius Judici: Si me invitam violari feceris, castitatem non amittam; sed castitas mihi duplicabitur ad coronam.

Quod si itaque perfectionem & securitatem nobilissimam hujus virtutis, (quae oculi Societatis pupilla est) desideramus; utramque castitatem, mentis & corporis conjungamus, necesse est:

haec enim omnibus Ecclesiae ministris, omnibus Religiosis, & cum primis Societatis nostrae membris unice est necessaria; idque multis de causis. 1. Prima est: Officia in Societate diversis nobis obeunda sunt, eaque Apostolica, & admodum sublimia, ac divina, cum DEI vices in animarum salute procuranda geramus; adeoque non ad Angelicam duntaxat, sed ad divinam puritatem quodammodo nobis aspirandum est. 2. Officiorum praedictorum occasione, nobis incumbit alios mundare, & peccatorum facibus extrahere; quis proinde non videt, quantum nos oporteat puritate esse conspicuos? Ab immundo enim quid mundabitur? 3. In Societate, ut officiis ab obedientia impoliticis rite fungamur, cum omni hominum genere & sexu conversandum nobis est; proindeque nisi castitas in anima nostra firmas egerit radices, nunquid & ipsi periclitabimur, & alius peccandi periculis objiciemus? 4. Demus, castitatis virtutem nonnemini Sociorum, quod divina avertat bonitatem, deesse, & vitia contraria in ejus peccatore nidulari; an non de illo, omnique fructu spirituali aditum est? Quid enim illo fiet? Ex ejus conversatione, proximo scandalum nascetur: *Va autem homini illi, per quem scandalum (talem tantum) venit!* Ordini summa infamia nota inuretur: plebs enim ex uno Religioso, omnes metitur ac judicat: Dei gloria suspendetur: auxilium proximarum sufflamabitur, conciones, exhortationes, doctores, conversiones, instructiones, verbo omnia ad animam

rum salutem destinata ministeria insufficientes retardabuntur, enervabuntur & foede conspurcabuntur.

Quae cum ita sint, Dilectissimi, horatu sancti Parentis nostri, ad Angelicam corporis & animae puritatem, omnino studio ac conatu enitiamur: Sponsae enim Christi sumus, quas decet esse sine macula, quemadmodum & sponsus speculum sine macula est. 1. Igitur exterius castitatem corporis ita tueamur, cum divina gratia, ut nec verbum, nec gestum, nec tactum, nec actum ullum, coram Deo & hominibus prodamus, qui mundiciam Angelicam obscurare valeat: & licet, raro illo beneficio, quo omni libidinis sensu immunes sumus, haud fruamur; nihilo tamen minus, cum Sanctis Paulo, Hieronymo, Benedicto, Bernardo, Francisco, strenue dimicemus; ne voluntate deliberatâ quidquam Angelicae virtuti contrarium perpetremus. 2. Castitatem internam, in cordis nostri penetralibus, firmare

ac solidare nitamur; ne Hypocritarum ad instar, vasa immunda, ac sepulchra foris dealbata, intus vero spurcitiâ ac tæbe cadavericâ, repleta, coram Deo, corda ac renes scrutante, inveniamur: sed corde & corpore mundo, caelesti sponso, lucis aeternae candori, speculo sine macula, & omnis puritatis fonti constanter adhaereamus: ut in veritate de quolibet nostrum ingeminare queat. *Ecce tu pulchra es Amica mea, ecce tu pulchra es.* Tales si fuerimus, erimus candida formosaque lilia, ob puritatem eximiam; erimus rosae rubicundae, ob Martyrii speciem propter resistentiam laboriosam & pugnam quotidianam; quae non secus atque Martyres, in caelo, propriam aureolam; id est, præter gloriam essentialem, ut scholae loquuntur, coronam accidentalem, scilicet aureolam virginum, nanciscetur.

Amen.

Nnn

REGULA